

Decyzja

Prezydium KK

nr 1/20

ws. opinii o projekcie ustawy MRPiPS o zmianie ustawy
o emeryturach i rentach z FUS

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” przedstawia następujące uwagi do projektu ustawy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11. 12. 2019 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Opiniowany projekt jest odpowiedzią na konieczność realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. (P 20/16). Realizacji konsekwencji wskazanego wyroku TK podjął się Senat IX kadencji (projekt nie został uchwalony ze względu na zasadę dyskontynuacji) a następnie Senat X kadencji (druk Senacki 12 oraz druk Senacki 12 S, zawierający treść projektu wraz z poprawkami dokonany na posiedzeniu komisji Senackiej w dniu 10 grudnia).

Projekt rządowy w art. 1 przewiduje wprowadzenie art. 194i do ustawy o emeryturach i rentach z FUS zgodnie, z którym do ustalania podstawy obliczania emerytury, o której mowa w art. 24, ubezpieczonego urodzonego w 1953 nie stosuje się przepisu art. 25 ust. 1b, jeżeli wniosek o przyznanie tej emerytury zgłosi w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego przepisu, pod warunkiem, że prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego ma ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 6 czerwca 2012 r.

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” ma zastrzeżenia do ograniczenia zakresu ustawy do osób, które prawo do emerytury mają ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 6 czerwca 2012 r. Zapis „którzy pobrali emeryturę na podstawie wniosku złożonego przed dniem 6 czerwca 2012 r” - jest problematyczny na tle wyroku TK, ponieważ stanowi warunek w nieuprawniony sposób ograniczający zakres tego orzeczenia. I tak, kobieta urodzona w 1953 roku, która 1 lipca 2012 roku przeszła na wcześniejszą emeryturę na podstawie wniosku złożonego 5 czerwca 2012 roku – będzie objęta zakresem proponowanego przepisu, natomiast kobieta urodzona w 1953 roku, która 1 lipca 2012 roku przeszła na wcześniejszą emeryturę na podstawie wniosku złożonego 6 czerwca 2012 – już

nie. Według projektodawcy, uzasadnieniem tego warunku jest posiadanie przez emerytów składających wnioski od dnia 6 czerwca 2012 roku obiektywnej wiedzy, że kwoty wcześniej pobranej emerytury pomniejszą emeryturę powszechną.

Przyjęte założenie - że emerytki urodzone w 1953 r. roku miały realną szansę, aby 6 czerwca 2012 r. roku mieć wiedzę o zastawionej przez ustawodawcę „pułapce” art. 25 ust.1b – zdaniem NSZZ „Solidarność” jest wątpliwe. Data 6 czerwca 2012 roku to data publikacji w Dzienniku Ustaw znowelizowanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Realnie oceniając sytuację w tym momencie posiadaczami obiektywnej wiedzy, że kwoty wcześniej pobranej emerytury pomniejszą emeryturę powszechną byli wyłącznie twórcy procesu legislacyjnego. Nawet gdyby obywatele już w dniu publikacji w Dzienniku Ustaw przystąpili do czytania i analizowania zapisów nowej ustawy emerytalnej, to posiadaczami „obiektywnej wiedzy, że kwoty wcześniej pobranej emerytury pomniejszą emeryturę powszechną” mogli się stać dopiero po pewnym czasie przyswojenia znaczenia uchwalonej przez Sejm i Senat regulacji.

Dzień publikacji ustawy to data, od której stało się dostępne źródło wiedzy, ale w żadnym wypadku nie można twierdzić, że przyszli emeryci stali się w tym dniu posiadaczami tej wiedzy.

Należy przypomnieć, że pierwsze informacje na temat nowelizacji i jej skutków pojawiły się w przestrzeni publicznej dopiero późną jesienią 2012 roku. ZUS oficjalnie zakomunikował o skutkach znowelizowanej ustawy emerytalnej - w tym o art. 25 ust. 1b – dnia 2 stycznia 2013 roku, a więc następnego dnia po jej wejściu w życie. I tę datę zdaniem NSZZ „Solidarność” można uważać jako moment posiadania realnej, czyli „obiektywnej wiedzy, że kwoty wcześniej pobranej emerytury pomniejszą emeryturę powszechną”.

Należy także podkreślić, jak w praktyce wygląda proces przechodzenia na emeryturę - decyzję o przejściu na emeryturę przyszły emeryt musi z co najmniej kilkumiesięcznym wyprzedzeniem uzgodnić z pracodawcą (co nie wynika z obowiązującego prawa, ale normalnej praktyki funkcjonowania pracowników i pracodawców), więc praktycznie wszystkie wnioski złożone w okresie od 6 czerwca do końca 2012 roku to skutki decyzji podjętych w okresie, w którym nie było żadnej wiedzy o skutkach art. 25 ust. 1b.

Podsumowując: NSZZ „Solidarność” wskazuje na potrzebę rozważenia objęcia przedmiotową regulacją także kobiet, które przeszły na wcześniejszą emeryturę na podstawie wniosku złożonego po 6 czerwca 2012 r. Jest także kwestią poważnie wątpliwą (w świetle art. 2 Konstytucji RP i zasady zaufania obywateli do państwa) czy osoby z wcześniejszych roczników 1949-1952 miały realną wiedzę i możliwość dostosowania

się do skutków zmian legislacyjnych polegających na wprowadzeniu art. 25 ust.1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zasada zaufania obywateli do państwa musi realistycznie zakładać, że odbiorcy normy potrzebują czasu aby przyswoić w pełni konsekwencje zmian legislacyjnych. Dopiero po okresie „przyswajania” skutków nowych regulacji można mówić o w pełni autonomicznych i swobodnych decyzjach ubezpieczonych.

Trybunał Konstytucyjny, w uzasadnieniu wyroku P 20/16 wskazał, że wprowadzenie art.25 ust.1b wiązało się z szeregiem wątpliwości, nie tylko wobec kobiet z rocznika 1953, ale innych, które spełniły przesłanki do uzyskania emerytury powszechnej do końca 31 grudnia 2012 r. Jest więc kwestią otwartą potrzeba dalszych prac nad usunięciem z porządku prawnego skutków wprowadzenia w życie art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” pozytywnie postrzega określenie terminu na składanie wniosku na 6 miesięcy oraz fakt, że projekt zawiera przepisy koordynujące trwające już postępowania.

Jednakże, w chwili obecnej kwestią kluczową jest szybkie i sprawne dalsze procedowanie projektu.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” wyraża zaniepokojenie długotrwałością procesów legislacyjnych mających na celu realizację wyroków Trybunału Konstytucyjnego. Należy podkreślić, że niezbędne są w przyszłości szybsze działania strony rządowej pozwalające na realizację postanowień zawartych w wyrokach TK.

Gdańsk, 8 stycznia 2020 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek